

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 27.9.2007
COM(2007) 558 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK
ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

Cselekvési terv a felnőttkori tanulásról

Tanulni sohasem késő

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK
ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

Cselekvési terv a felnőttkori tanulásról

Tanulni sohasem késő

1. BEVEZETÉS

1997-ben a kormányfők és államfők az Amszterdami Szerződés preambulumban kifejezték szándékukat, „*hogy az oktatáshoz való széles körű hozzáférés és az ismeretek folyamatos frissítése által népeik számára elősegítsék a lehető legmagasabb szintű tudás elérését*”¹.

2000-ben az Európai Tanács lisszaboni ülésén Európa számára stratégiai célként jelölték ki, hogy 2010-re a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú társadalmává váljon. A Lisszabonban javasolt menetrend egyik kulcsfontosságú eleme a foglalkoztathatóság és a társadalmi integráció elősegítése a polgárok tudásába és szakértelmébe történő, életük minden szakaszában megvalósuló befektetéssel.

A Bizottság 2001-es közleménye: *Az egész életen át tartó tanulás európai térségének valóra váltása*² szintén hangsúlyozta azt, hogy valamennyi európai polgár számára fontos az egész életen át tartó tanulás. A közlemény egyik üzenete az, *hogy a hagyományos rendszereket úgy kell átalakítani, hogy azok sokkal nyíltabbakká és rugalmasabbakká váljanak, és ezáltal a tanulók saját igényeiknek és érdeklődésüknek megfelelő egyéni tanulási utakat járhassanak be, és így valóban kihasználhassák a lehetőségek adta esélyeket egész életükön át.*

Az Oktatás és képzés 2010 munkaprogramban elért haladásról szóló 2006-os közös időközi jelentés hangsúlyozza, hogy mindenkinek folyamatosan, egész élete során frissen kell tartania elsajátított tudását és szakértelmét, és különös figyelmet kell fordítani azoknak a speciális igényeire, akiket a társadalmi kirekesztettség fenyeget. A felnőttkori tanulás (mind mennyiségi, mind minőségi szempontból) szintén fontos szerepet játszik a középfokú végzettségűek és a magasan képzett személyek kompetenciáinak fejlesztésében³.

---

¹ Az Európai Közösséget létrehozó szerződés, http://europa.eu/eur-lex/en/treaties/dat/C_2002325EN.003301.html

² Az Európai Bizottság közleménye: *Az egész életen át tartó tanulás európai térségének valóra váltása*, http://ec.europa.eu/education/policies/lll/life/communication/com_en.pdf

³ A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A rugalmas biztonság közös elveinek kidolgozása felé: több és jobb munkahely a rugalmasságon és biztonságon keresztül, http://ec.europa.eu/employment_social/news/2007/jun/flexicurity_en.pdf

A Bizottság 2006-os közleménye: A felnőttkori tanulásról⁴: *Tanulni sohasem késő*⁵ kiemeli a felnőttkori tanulás alapvetően fontos szerepét az egész életen át tartó tanulásban: az aktív polgári szerepvállalás és a kompetenciák kialakításában alapvetően fontos szerepet játszik.

Ez a cselekvési terv azokra irányul, akik alacsony iskolázottságuk, nem megfelelő szakmai képzettségük, illetve a társadalmi beilleszkedést elősegítő készségek hiánya miatt hátrányos helyzetűek. A tagállamtól függően ebbe a csoportba tartozhatnak migránsok, idősebbek, nők vagy fogyatékkal élők.

A cselekvési terv kiinduló gondolatmenete szerint a kiváló minőségű, hozzáférhető felnőttoktatási rendszer szükségessége már nem képezi vita tárgyát, tekintettel azokra a kihívásokra, melyekkel Európának az elkövetkező években szembe kell néznie:

- a demográfiai változások előidézte munkaerőhiány csökkentése a képzettségi szint általános emelésével és az alacsonyan képzettek szaktudásának növelésével (2006-ban 80 millió a számuk). A felnőttkori tanulás ehhez gyorsan és hatékonyan tud hozzájárulni;
- Az iskolából lemorzsolódók továbbra is nagy számának⁶ (2006-ban csaknem 7 millió) csökkentése azáltal, hogy a képzettséggel nem rendelkező felnőttek számára második esélyt biztosítanak;
- A társadalom peremére szorult csoportokat sújtó szegénység és társadalmi kirekesztettség továbbra is fennálló problémáinak mérséklése. A felnőttkori tanulás nemcsak az egyén szakértelmét növeli, de aktív polgári szerepvállalását és személyes autonómiáját is erősíti;
- A migránsok társadalomba és a munkaerőpiacra való beilleszkedésének elősegítése. A felnőttkori tanulás testreszabott képzéseket, például nyelvtanulást ajánl fel, hogy hozzájáruljon a beilleszkedés folyamatához. Emellett a fogadó államban szervezett felnőttkori tanulásban való részvétel a migránsoknak lehetőséget nyújt arra, hogy biztosítsák a magukkal hozott végzettségek jóváhagyását és elismerését;
- Az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése, elsősorban arra a tényre koncentrálva, hogy a 34 évnél idősebbek körében a részvétel csökken. Miközben Európában egyre nő az átlagéletkor, növelni kell az idősebb munkavállalók részvételét is a felnőttkori tanulásban.

A felnőttoktatásba való befektetés szükségességét erősítik a legfrissebb referenciaértékek mutatóinak eredményei, amelyek szerint a felnőttkori (25-64 év közöttiek) részvétel aránya az

---

⁴ Az Európai Bizottság közleménye: Tanulni sohasem késő meghatározása szerint a felnőttkori tanulás minden olyan tanulási forma, amelyet felnőttkorban, az alapoktatás és alapképzés után folytatnak.

⁵ Az Európai Bizottság közleménye: Tanulni sohasem késő, COM(2006) 614 végleges, 2006.10.23., http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2006/com2006_0614en01.pdf

⁶ 2005-ban 6 millió: A Bizottság szolgálatainak munkadokumentuma: „Progress towards the Lisbon objectives in education and training – Report based on indicators and benchmarks – Report 2006” (Hol tart a lisszaboni célkitűzések megvalósítása az oktatás és képzés területén – Eredmények mutatók és referenciaértékek tükrében, 2006. évi jelentés), SEC (2006) 639

egész életen át tartó tanulásban megtorpant, sőt 2006-ban kismértékben, 9,6 %-ra vissza is esett⁷.

A cselekvési terv célja, hogy megerősítse a felnőttoktatási szektort, hogy annak teljes kapacitása kihasználható legyen. A szektor összetett, számos szolgáltató működik benne, melyek különböző célcsoportokat szólítanak meg. A cselekvési terv elismeri a felnőttkori tanulás ágazatközi jellegét.

A cselekvési terv fő célkitűzése, hogy végrehajtsa a *Tanulni sohasem késő* című közlemény öt legfontosabb üzenetét: a részvétel előtti akadályok megszüntetése; az ágazat minőségének és hatékonyságának növelése; a jóváhagyás és elismerés folyamatának felgyorsítása; a megfelelő befektetés biztosítása; az ágazat figyelemmel kísérése.

1.1. A konzultációs folyamat

Ez a közlemény a 2006-os közlemény közzétételét követő, széles körben megvalósult konzultációk eredménye. 2007 első felében a Bizottság négy regionális megbeszélésen konzultált a tagállamokkal (Finnországban, Németországban, Szlovéniában és Portugáliában), a foglalkoztatási és oktatási minisztériumok képviselőin, valamint a szociális partnereken és felnőttkori tanulókkal foglalkozó nem kormányzati szervek képviselőin keresztül.

Az egyes regionális megbeszélések részeként és a 2006-os közlemény fő üzenete alapján a fogadó ország bemutatta a résztvevőknek bevált gyakorlatait, szemléltetve a következőket:

- az érdekelt felek bevonásával zajló integrált megközelítésének eredményei;
- hogyan szerezhetnek az alacsonyan képzett munkavállalók alapvető szaktudást;
- miként alakítják ki a szakpolitikákat és fellépéseket a felnőttkori tanulásban való fokozottabb részvételre;
- a nem formális tanulásból származó képzettség elismerési és jóváhagyási rendszerére vonatkozó végrehajtás megvalósulása.

A bevált gyakorlat megosztása, amely ezeken a megbeszéléseken megvalósult, a folyamat első kedvező eredményeként értékelhető.

A Bizottság emellett a tagállamok informális nemzeti véleményező testületeit is felhasználta, hogy további visszajelzéseket kapjon a cselekvési tervről a formális és nem formális felnőttoktatás terén tevékenykedő politikai döntéshozóktól, szociális partnerektől és nem kormányzati szervezetektől⁸.

A Bizottság további támogatást kapott a cselekvési terv tervezetének elkészítésében a tagállamok, a szociális partnerek és nemzetközi szervezetek (pl. UNESCO) képviselőiből álló szakértői csoporttól.

⁷ Az elért haladásról szóló jelentéstervezet, 2007

⁸ a konzultációs folyamatban a 27 tagállam, a 3 EGT-ország és Törökország vett részt.

2. A CSELEKVÉSI TERV ALAPJÁT A HATÉKONY FELNŐTTOKTATÁSI ÁGAZAT ALKOTJA

A felnőttoktatás ágazatának a lisszaboni célkitűzések eléréséhez, valamint az egész életen át tartó, egész életet átfogó tanuláshoz való hozzájárulását a valamennyi érdekelt felet bevonó, hatékonyabb rendszerek létrehozásával lehet erősíteni. Az e cselekvési tervben kitűzött célok elérése e rendszerek hatékonyságán is múlik.

Elismert tény, hogy a tagállamok a részvétel, valamint az ágazat minősége, finanszírozása és kialakítása szempontjából különböző fejlődési szinten állnak. Számos példa létezik olyan kiváló kezdeményezésekre, amelyeket uniós támogatással dolgoztak ki a tagállamokban, és amelyeket más tagállamok átvehetnének⁹.

A konzultációs folyamat, valamint az ezen a téren folytatott tanulmányok és kutatások eredményei alapján az erős és hatékony felnőttoktatási rendszer egymással szorosan összefüggő fő elemekből áll. Ezek az elemek a következők:

- a társadalom és a gazdaság szükségleteire és igényeire adandó válaszként elfogadott szakpolitikák;
- az irányítás szerkezete, beleértve a felnőttoktatási rendszerek minőségét, hatékonyságát és elszámoltathatóságát;
- a célok megvalósítását segítő rendszerek, beleértve a tanulási tevékenységeket, a tanuláshoz nyújtott támogatást, a végzettségek elismerését, melyek a tanulók motivációjával és tanulási szükségleteivel foglalkoznak a társadalom és a gazdaság szükségleteinek és igényeinek összefüggésében.

A felnőttoktatási ágazat hatékonyságának erősítésére európai, nemzeti, regionális és helyi szintű partnerségekre van szükség a hozzáférés bővítése és elősegítése, valamint a megfelelő finanszírozás elősegítése érdekében¹⁰.

2.1. Szakpolitika

A konzultáció ismételten hangsúlyozta annak szükségességét, hogy *a hatóságok más érdekelt felekkel közösen* fellépjenek a tanulási lehetőségek biztosítása érdekében, hogy a veszélyeztetett rétegek is elsajátíthassák a kulcsfontosságú kompetenciákat¹¹. Erre a fellépésre annak biztosítása érdekében van szükség, hogy az iskolát megfelelő hivatalos végzettség nélkül otthagyták, akik felnőttként életük bármely szakaszában újra szeretnék kezdeni, illetve folytatnák alapfokú tanulmányaikat, megfelelő és innovatív egyéni tanulási utakon keresztül megfelelő támogatásban részesüljenek, és lehetőséget kapjanak arra, hogy munkahelyi képzésen keresztül elsajátíthassák a szükséges kompetenciákat. E fellépésre azért is van szükség, mert a munkahelyek tekintetében egyre gyorsabb ütemű változások mennek végbe, és ugyanilyen gyors ütemben változik az is, hogy milyen képzettségekre van szükség a munkahelyi boldogulás érdekében.

⁹ ESF060603-ESF Support to Education and Training Background Document (háttérdokumentum az oktatás és képzés területén nyújtott támogatásokról).

¹⁰ Promoting adult learning (A felnőttkori tanulás elősegítése), OECD, 2005, ISBN: 9264010939

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács ajánlása (2006. december 18.) az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról, (2006/962/EK), HL L 394/10., 2006.12.30.

Az érintett felek véleménye szerint a tanulás más területeivel összehasonlítva a felnőttoktatási szektor hozzájárulásával és előnyeivel kapcsolatban túl kevés kutatás és vita folyik, és az eredményeket sem teszik közzé széles körben. Emellett a felnőttek tanulási lehetőségeinek kialakítása nem tart lépést az igények és a társadalom igényeivel.

A részvétel növelése és a befektetések ösztönzése érdekében kulcsfontosságú, hogy egyértelmű legyen a felnőttoktatás minősége, relevanciája, hatékonysága¹² és eredményessége.

A kormányoknak és más érdekelt feleknek fel kell lépni illetékességükön belül annak érdekében, hogy elősegítsék a hozzáférést, iránymutatást és értékelést biztosítsanak, valamint felgyorsítsák a nem formális és informális tanulás során szerzett képzettség jóváhagyását és elismerését.

2.2. Irányítás

A konzultáció résztvevői egyértelműen jelezték, hogy a megfelelő irányítás a felnőttoktatási szolgáltatók részéről hozzájárul a hatékony felnőttoktatáshoz. Ez azt eredményezné, hogy a tanulók minőségi képzettséget szerezhetnek meg, az érintett felek által eszközölt befektetések pedig megtérülnek.

A felnőttoktatás szolgáltatói által megvalósított jó irányítás a következőket jelenti:

- a felnőtt korú tanuló áll a középpontban;
- a tanulóhoz innovatív megközelítés alkalmazása;
- a szükségletek hatékony elemzése;
- hatékony igazgatási rendszerek és a források megfelelő elosztása;
- szakmailag képzett személyzet;
- minőségbiztosítási mechanizmusok a szolgáltatók számára;
- következetes, az eredményeken nyugvó ellenőrzési és értékelési rendszerek a nemzeti kereteken belül;
- más oktatási területekkel és szervekkel, például tanulói szervezetekkel, ágazati szövetségekkel és ágazati intézményekkel való szoros együttműködés. Mivel a munkaadók azok, akik a munkahelyi képzésen és a támogató környezet biztosításán keresztül a legnagyobb mértékben nyújtanak képzési szolgáltatást, a munkaadók bevonása a helyi és regionális tervezésbe alapvető fontosságú.

Előre megtervezett és szisztematikus megközelítésre van szükség minden szinten és a tanulás formális és nem formális elemeiben¹³ is az elszámoltathatóság és az átláthatóság erősítése érdekében, valamint annak biztosítása céljából, hogy a felnőttoktatási szolgáltatás megfelel valamennyi érdekelt fél – elsősorban pedig a felnőtt korú tanulók – igényeinek.

---

¹² A Bizottság közleménye: Hatékonyság és igazságosság az európai oktatási és képzési rendszerekben, COM(2006)481 végleges, 2006.9.8., http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/comm481_en.pdf

¹³ Meghatározásokért lásd: „Memorandum on Lifelong Learning” (Memorandum az egész életen át tartó tanulásról) (SEC(2000) 1832,30, 2000.10.30.) és olyan további munkák, mint az Eurostat „Classification of Learning Activities” (A tanulási tevékenységek osztályozása) c. kézikönyve.

2.3. Szolgáltatás

A konzultáció megmutatta, hogy a felnőttkori tanulás legfőbb kihívását az olyan szolgáltatás nyújtása jelenti, amely egyszerre felel meg a felnőtt tanuló igényeinek, megfelelően magas színvonalon tesz eleget a munkaerőpiac és a társadalom igényeinek, és újabb keresletet hoz létre. Emellett számos, egymással összefüggő intézkedésre van szükség a részvételi akadályok többféle vetületének leküzdésére. Ezek többek között az alábbiakat jelentik:

- a tanulóval megismertetni a magas színvonalú információkat és tanácsadást. Ezt közösségi vagy munkahelyi alapú szolgáltatásokon keresztül lehet elérni. Erős egyetértés alakult ki azt illetően, hogy e cselekvési terv célcsoportjai mindehhez térítésmentesen jussanak hozzá;
- közelebb hozni a tanulóhoz a tanulást mind közösségeikben, mind munkahelyükön. Ez elérhető helyi tanulási központokon, nem kormányzati szervezeteken, munkahelyi tanuláson és elektronikus távoktatáson keresztül. Olyan differenciált tanulási lehetőségeket kell felajánlani, amelyek megfelelnek az egyéni igényeknek;
- a tanulási eredmények értékeléséhez, jóváhagyásához és elismeréséhez való rugalmas hozzáférés biztosítása, ami a végzettség megszerzését eredményezi, és amit tanácsadás kísér,
- a felsőoktatáshoz való hozzáférés kibővítése¹⁴ az „eggyel magasabb szintű” végzettség megszerzésének elősegítésére; kereslet vezérelte pénzügyi mechanizmusok létrehozása (pl. egyéni tanulmányi számlák, adóintézkedések, államilag vagy állami garanciával adott mechanizmusokon keresztül nyújtott kölcsönök) a pénzügyi akadályok elhárítására és a nappali vagy levelező tagozatos tanulmányok megkezdésének motivációjaként;
- az egyének ösztönzése, hogy befektessenek saját tanulásukba személyes kiteljesedésük és foglalkoztatási esélyeik növelése céljából. E tekintetben a felnőttkori tanulás a nyelvtanulás hatásos mechanizmusa, amely összhangban van A nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség ösztönzése 2004-2006 című cselekvési tervben¹⁵ megfogalmazott bizottsági stratégiával. A tanácsadás szerepe kulcsfontosságú abban, hogy az egyén segítséget kapjon a vállalatok, szociális szolgálatok és más intézmények kínálta lehetőségek közti választásban.

3. CSELEKVÉSI TERV

A 2006-os közlemény kulcsfontosságú üzeneteinek végrehajtása céljából és a közelmúltban folytatott konzultáció során összegyűjtött vélemények alapján a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy vegyenek részt az ágazatra vonatkozó európai cselekvési tervben a következő területeken:

---

¹⁴ Flash Eurobarometer 192: az EU egyetemeken dolgozó hivatásos oktatók 87%-a szerint az egyetemeknek nyitniuk kellene a felnőtt hallgatók felé

¹⁵ A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A nyelvtanulás és a nyelvi sokszínűség ösztönzése: Cselekvési terv 2004 – 2006, http://ec.europa.eu/education/doc/official/keydoc/actlang/act_lang_en.pdf

- a reformoknak a felnőttoktatásra a tagállamok oktatási és képzési rendszereinek valamennyi ágazatában gyakorolt hatásainak elemzése;
- a felnőttoktatási szektor szolgáltatásai minőségének emelése;
- „az eggyel magasabb szintű”, azaz a korábbinál legalább egy szinttel magasabb végzettség megszerzésének lehetővé tétele a felnőttek számára;
- a készségek és szociális kompetenciák értékelési folyamatának felgyorsítása, valamint a tanulási eredmények szempontjából azok jóváhagyása és elismerése;
- a felnőttoktatási ágazat ellenőrzésének javítása.

E fellépések végrehajtását az Európai Szociális Alapon és az egész életen át tartó tanulás programján keresztül lehet támogatni.

3.1. A reformoknak a felnőttoktatásra a tagállamok oktatási és képzési rendszereinek valamennyi ágazatában gyakorolt hatásainak elemzése

A felnőttoktatási ágazat az oktatás összes többi szektorához kapcsolódik. Ezért fontos elemezni a más – formális és nem formális – oktatási területek változásainak hatásait, valamint ezek és a felnőttoktatásban bekövetkező változások kölcsönhatásait. A legtöbb tagállam jelenleg dolgozza ki az európai képesítési keretrendszerhez kapcsolódó nemzeti képesítési keretrendszerét. Most zajlik a kreditpontok átvételéről szóló megbeszélés. Ezek a fejlesztések arra irányulnak, hogyan segíthető elő a hozzáférés, a haladás és az átvétel, ezért esetlegesen fontosak lehetnek a felnőttek számára megnyíló képesítési rendszerek számára. Az oktatási és képzési reform fontos része a minőségbiztosítás. A felnőttoktatási ágazatban végbemenő fejlesztéseket az oktatás és képzés korszerűsítésének jelenleg zajló folyamatába kell beilleszteni. Bizonyos tagállamokban a felnőttoktatás szerepel a reformokban, míg másokban nem.

2008	A Bizottság a jelenlegi nemzeti jelentési mechanizmusok alapján elemzést rendel meg a nemzeti reformoknak a felnőttoktatási ágazatra gyakorolt hatásáról. Ez az elemzés tartalmazza e reformok költség/haszon elemzését is, hogy ténylegesen fel lehessen mérni a bevált gyakorlatokat. Szükség esetén kiegészítő vizsgálat indulhat.
2009	Az elemzés eredményeiről jelentést kell írni, amely bemutatja a tendenciákat, az eredményeket és a hiányosságokat mind európai, mind nemzeti szinten. Mindezt be kell építeni az egész életen át tartó tanulás programjába és más releváns uniós kezdeményezésekbe.
2010	A Bizottság jelentésben számol be a haladásról, 2010-től pedig két évente jelentést készít.

3.2. A felnőttoktatási szektor szolgáltatásai minőségének emelése

A szolgáltatás minőségét befolyásolja a szakpolitika, a források, az elhelyezés és számos más tényező, de a legfontosabb feltétel a szolgáltatást nyújtók minősége. Mindaddig számos tagállamban csak kevés figyelmet fordítottak a felnőttoktatásban dolgozók (alap- és tovább-) képzésére, az alkalmazottak státusára és fizetésére. A felnőttoktatásban foglalkoztatottak nem csupán a tanárokat és oktatókat jelentik, hanem a vezetést, a tanácsadókat, a mentorokat és az

adminisztratív személyzetet is. Az ő feladatuk, hogy eleget tegyenek az egyes csoportok különböző igényeinek. A személyzet képzettsége alapvetően fontos ahhoz, hogy a felnőtt korú tanulókat részvételre ösztönözze.

2008	Nemsokára nyilvánosságra hozzák a <i>Felnőttoktatási szakma Európában</i> c. tanulmány eredményeit. A tanulmány feltárja, melyek a tagállamok bevált gyakorlatai, és ajánlásokat fogalmaz meg. A feltárt bevált gyakorlatokat az Oktatás és képzés 2010 munkaprogramon és az egész életen át tartó tanulás programján keresztül fogják terjeszteni (például egymástól való tanulás vagy szakmai látogatás (job shadowing) által).
2009	A felnőttoktatásban dolgozókra – beleértve a tanácsadó szolgáltatásokat is – vonatkozó előírások kidolgozása a bevált gyakorlatok alapján.
2010	A szolgáltatókra vonatkozó minőségi követelmények kidolgozására és a szolgáltatók akkreditációjára irányuló kutatás előmozdítása. Ez hozzájárul majd az ágazat ellenőrzéséhez is.

3.3. Az „eggyel magasabb szintű”, azaz a legalább egy szinttel magasabb végzettség megszerzésének lehetővé tétele a felnőttek számára

Az Európára vonatkozó demográfiai előrejelzések azt mutatják, hogy alapvető fontosságú befektetni az érintett célcsoport emberi és szociális tőkéjébe, tekintve a munkaerő fogyatkozását és az ebből adódó munkaerő-piaci hiányt. Az információknak és a tanácsadásnak fontos szerep jut e csoportok megszólításában és motiválásában. Foglalkozni kell a média szerepével és azzal, hogyan képes megszólítani a nehezen elérhető csoportokat. Emellett pedig a tanulók véleményére is figyelmet kell fordítani. Nem elég azonban, ha bevonjuk az embereket az oktatásba és képzésbe. Valós lehetőséget kell teremteni számukra arra, hogy szakmai haladást tudjanak elérni és képzettségük szintjét emelni tudják, emellett pedig lehetővé kell tenni, hogy sikeresebben illeszkedjenek be az élet valamennyi területén.

A tagállamoknak fel kell tárnuk a célpopuláció képzettségi szintjének növelésére vonatkozó nemzeti célok meghatározásának lehetőségét.

2008	Létre kell hozni a bevált gyakorlatok, illetve az érintett célcsoportok megszólítására kidolgozott azon projektek jegyzékét, melyek lehetővé teszik számukra a haladást és a sikert, koncentrálna azokra a legfontosabb tényezőkre, amelyek szükségesek a munka világába, az oktatásba és képzésbe, valamint a társadalomba történő újbóli beilleszkedéshez (önkéntes munka). Ennek keretében figyelembe fogják venni az egész életen át tartó tanulás programjának eredményeit, elsősorban a Grundtvigtól származókat.
2009	A kutatás jegyzékének eredményei alapján (2008) az egész életen át tartó tanulás programjának keretében ajánlattételi felhívás kísérleti projektekre a célcsoportok megszólítására és alaposabb feltárására az egy szinttel magasabb végzettség megszerzése érdekében.
2010	A projektek egyszerre indulnak az eredmények nyomán követésének megkezdésével. A tagállamoknak jelentést kell tenniük, milyen haladást értek el a célcsoportok képzettségi szintjének emelésében az oktatásról és képzésről szóló, az elért haladást bemutató közös jelentésben.

3.4. A hátrányos helyzetű csoportok nem formális és informális tanulása értékelési és elismerési folyamatának felgyorsítása

A nem formális és informális tanulás elismerése és jóváhagyása az egész életen át tartó tanulásra irányuló stratégiának sarkalatos pontja. Számos tagállamban jogi keret áll rendelkezésre, és legtöbbjükben már beindultak a kísérleti projektek.

A készségek és szociális kompetenciák elismerése, függetlenül attól, hogy azokat hol és miként szerezték, különösen fontos azoknak, akik nem rendelkeznek alapképzettséggel, a társadalomba történő beilleszkedésük elősegítése céljából. Ezek a személyek rejtett készségekkel rendelkeznek. Ennek megvalósítása minden érdekelt fél (munkaadók, kormányok, magánszemélyek stb.) számára lényeges, mert bizonyított tény, hogy a nem formálisan és informálisan elsajátított készségek elismerése megtakarítást jelenthet időben és pénzben. Fontos ezért, hogy a nemzeti kormányok pozitív megközelítést alkalmazzanak a nem formális és informális tanulás elismerése tekintetében. Külön figyelmet kell fordítani a migránsok kompetenciáinak jóváhagyására és elismerésére, a szakmai képesítések elismeréséről szóló uniós jogszabályok¹⁶ sérelme nélkül.

2008	A nem formális és informális tanulás jóváhagyása és elismerése bevált gyakorlatának feltárása, különös figyelemmel az – elsősorban a hivatalos oktatási rendszer keretén kívül elsajátított – szociális kompetenciákra.
2009	Európai szintű egymástól való tanulás, a bevált gyakorlatok cseréje és a munkatársak határon átnyúló cseréje. Mindezt az egész életen át tartó tanulás programja finanszírozza.
2010	Az eredményekről szóló első jelentést egy szemináriumon mutatják be és beszélnek meg, melynek eredményeit valamennyi érdekelt féllel közlik.

3.5. A felnőttoktatási ágazat ellenőrzésének javítása

Amint azt a *Tanulni sohasem késő* című közlemény hangsúlyozta, a terület egyik fő gyengesége az, hogy nem képes bemutatni a felnőttkori tanulás előnyeit. Fontos, hogy közös nyelvet beszéljünk és közös fogalmakat használjunk, ha el akarjuk kerülni a félreértéseket, és összehasonlítható adatokat szeretnénk kapni az ágazatról. Ha figyelemmel kívánjuk kísérni az ágazat fejlődését (kétévente frissítve adatainkat), meg kell határozni a legszükségesebb alapadatokat.

Ez a tevékenység szorosan összefügg majd a mutatók és referenciaértékek kialakításával kapcsolatos, jelenleg zajló munkával¹⁷, beleértve a mutatókkal és referenciaértékekkel foglalkozó állandó csoport munkáját.

2008	A Bizottság által indított vizsgálat alapján a tagállamoknak és az érdekelt feleknek meg kell egyezniük az egységes terminológiára
------	--

¹⁶ A szakmai képesítések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, HL L 255/22. 2005.9.30.

¹⁷ Az oktatásra és képzésre vonatkozó lisszaboni célkitűzések tekintetében elért haladás nyomán követésére szolgáló mutatók és referenciaértékek összefüggő keretrendszere COM(2007) 61 végleges.

	vonatkozó javaslatról. A vizsgálat célja emellett az, hogy javasolja azokat az alapadatokat, amelyek alapján lehetséges az ágazat kétévenkénti ellenőrzése.
2009	A jóváhagyott terminológia glosszáriumát ki kell dolgozni és létre kell hozni. Az alapadatok gyűjtése a részt venni kívánó tagállamokban kezdődik.
2010	Az eredményeket az Oktatás és képzés 2010 haladásról elért közös jelentése tartalmazza majd.

4. A FELNŐTTOKTATÁSI CSELEKVÉSI TERV NYOMON KÖVETÉSE

Ideje, hogy biztosítsuk a felnőttkori tanulás helyét az egész életen át tartó tanulásban, és szerepét a politikai döntéshozatal valamennyi szintjén, hogy kiaknázható legyen hozzájárulása az Európát érő kihívások leküzdéséhez.

2007 végére munkacsoportot kell létrehozni, amely támogatja a Bizottságot és a tagállamokat az e cselekvési terv keretében megvalósuló fellépések és projektek részleteinek kidolgozásában, valamint a további végrehajtásban. A Tanácsot és a Parlamentet felkérjük a cselekvési terv jóváhagyására.

2009 második felében konferenciát kell szervezni az elért eredmények bemutatása és a további teendők megbeszélése érdekében.

MELLÉKLET: A KONZULTÁCIÓS FOLYAMAT ÜTEMTERVE

- (1) **A szakértői csoportok négy brüsszeli megbeszélése**, melyen részt vettek az Európai Bizottság szolgálatai (Foglalkoztatási, Szociális és Esélyegyenlőségi Főigazgatóság, Vállalkozáspolitikai és Ipari Főigazgatóság és a Jogérvényesülés, Szabadság és Biztonság Főigazgatósága), a szociális partnerek (Európai Szakszervezetek Szövetsége, EuroBusiness), nemzetközi szervezetek (OECD, UNESCO), a „négy régiót” képviselő érdekelt felek és szakértők, valamint az Európai Felnőttképzési Szövetség (EAEA) képviselője.
- (2) **4 transznacionális megbeszélés az EU tagállamaival, az EGT-országokkal és Törökországgal**, az oktatási és foglalkoztatási minisztériumok, a szociális partnerek és más érdekelt felek képviselőinek részvételével.
  - Helsinki, 2007. február 22-23. Meghívott országok: Dánia, Észtország, Finnország, Izland, Lettország, Litvánia, Norvégia, Svédország
  - Bonn, 2007. március 12-13. Meghívott országok: Belgium, Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Írország, Liechtenstein, Luxemburg, Németország
  - Ljubljana, 2007. március 26-27. Meghívott országok: Ausztria, Bulgária, Cseh Köztársaság, Lengyelország, Magyarország, Románia, Szlovákia, Szlovénia
  - Lisszabon, 2007. április 3-4. Meghívott országok: Ciprus, Görögország, Málta, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Törökország
- (3) **Magas szintű konzultáció a tagállamok képviselőivel**
  - Heidelberg, 2007. március 1-2. Informális miniszteri találkozó
  - Hamburg, 2007. május 22-23. A szakképzési főigazgatók (DGVT) megbeszélése
  - Brüsszel, 2007. június 14-15. A szakképzési tanácsadó bizottság (ACVT) megbeszélése
- (4) **Informális konzultáció tagállamokkal és más érdekelt felekkel**
  - (a) Informális konzultáció a nemzeti véleményező testületekkel. A tagállamok, az EGT-országok és Törökország nemzeti hatóságait felkérték, hogy a 2007. április 26. és május 22. közötti időszakban szervezzenek nemzeti konzultációt az érdekelt felekkel.
  - (b) További informális konzultációk más eseményeken (szociális partnerek megbeszélése, konferenciák, szemináriumok és kerekasztalok a felnőttoktatásról).